

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Votis Monasticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

illis Patribus scelestis defenditis, videlicet, quod Missa ex opere operato iustificet, quod mereatur remissionem culpæ & pœnæ etiam iustis, pro quibus applicatur, si non ponant obicem. Hos perniciosos errores improbamus, qui lædunt gloriam passionis Christi, & penitus obruunt doctrinam de iusticia fidei. Similis fuit persuasio impiorum in lege, quod mererentur remissionem peccatorum per sacrificia ex opere operato, non acciperent gratis per fidem. Itaque urgebant illos cultus & sacrificia, instituebant cultum Baal in Israël. In Iuda etiam sacrificabant in lucis. Quare Prophetæ damnata hæ persuasio, belligerantur non solum cum cultoribus Baal, sed etiam cum alijs Sacerdotibus, qui sacrificia à Deo ordinata, cum illâ opinione impia faciebant. Verum hæret in mundo hæc persuasio, & hæreticæ semper, quod cultus & sacrificia sint propitiations, Non ferunt homines carnales soli sacrificio Christi tribui hunc honorem, quod sit propitiatio, quia iusticiam fidei non intelligunt, sed parem honorem tribuunt reliquis cultibus & sacrificijs. Sicut igitur in Iuda hæret apud impios Pontifices falsa persuasio de sacrificijs: sicut in Israël Baaliticus cultus durauerunt, & tamen erat ibi Ecclesia Dei, quæ impios cultus improbat: Ita hæret in regno Pontificio cultus Baaliticus, hoc est, abusus Missæ, quam applicant, ut per eam mereatur iniustus remissionem culpæ & pœnæ. Et videtur hic Baaliticus cultus vna cum regno Pontificio duraturus esse, donec veniet Christus ad indicandum, & gloria aduentus sui perdet regnum Antichristi. Interim omnes qui vere credunt Euangelio, debent improbare illos impios cultus excogitatos contra mandatum Dei, ad obsecrandam gloriam Christi, & iusticiam fidei. Hæc de Missâ breuiter diximus, ut omnes boni viri ubiq; gentium intelligere queant, nos summo studio dignitatem Missæ tueri, & verum usum ostendere, & iustissimas habere causas, quare ab aduersarijs dissentiamus. Ac volumus admonitos esse omnes bonos viros, ne adiuuent aduersarios defendentes prophanationem Missæ, ne grauent se Societate alieni peccati. Magna causa, magna res est, nec inferior illo negotio Eliæ Prophetæ qui cultum Baal improbat. Nos modestissime causam tantam proposuimus, & nunc sine contumelia respondimus. Quod si commouerint nos aduersarij, ut omnia genera abusuum Missæ colligamus, non tam clementer erit agenda causa.

DE VOTIS MONASTICIS.

APUD nos in oppido Turingiæ Isenaco, Franciscanus quidam fuit, ante annos triginta, Ioannes Hilten, qui à suo sodalicio conuersus est in carcerem, propterea quod quosdam notissimos abusus reprehendit.

reprehenderit. Vidimus enim eius scripta, ex quibus satis intelligi potest, quale fuerit ipsius doctrinæ genus. Et qui norunt eum, testatur fuisse senem placidum, & sine morositate grauem, is multa prædixit, quæ partim euenerunt hæcenus, partim iam videntur imminere, quæ non volumus recitare, ne quis interpretetur ea aut cuiusquam, aut in gratiam alicuius narrari. Sed postremo cæcus propter ætatem, vel propter squalorem carceris in morbum incidisset, accessit ad se Guardianum, vt suam valetudinem illi ostendat, cunq; Guardianus accensus odio Pharisaico, duriter obprobret hominem propter doctrinæ genus, quod videbatur officiosum linæ cepisset: tum iste omiſſa iam mentione valetudinis supplicans, inquit, se has iniurias æquo animo propter Christum ferre, cum quidem nihil scripſisset aut docuisset, quod labefactum Monachorum posset, tantum notos quosdam abusus reperiſſe. Sed alius quidam, inquit, Veniet anno Domini M. D. XXI. destruet vos, nec poteritis ei resistere. Hanc ipsam sententiam inclinatione regni Monachorum, & hunc annorum numerum, partem etiam reppererunt eius amici perscriptum ab ipso in commentariis suis, inter annotationes quas reliquerat incertos locos Dantes. Quamquam autem quantum huic voci tribuendum sit, euenit, tamen extant alia signa, quæ minantur mutationem Monachorum, non minus certa, quam oracula. Constat enim quantum sit in Monasterijs hypocriſis, ambitionis, avaritiæ, quantæ auaritiæ, & indoctissimi cuiusq; sæuitiæ, quanta vanitas in concupiscentiis in excogitandis subinde nouis aucupijs pecuniæ. Et sunt alia, quæ non libet commemorare. Cumq; fuerint olim Scholæ Christianæ, nunc degenerauerunt velut ab aureo genere in æneum, seu vt cubus Platonius in malas harmonias degenerat, quanto ait exitium afferre. Locupletissima quæq; Monasteria trahunt alunt oriosam turbam, quæ ibi falso prætextu religionis bellæ publicis elemosynis Ecclesiæ. Christus autem admonet de fide pido, quod soleat effundi & conculcari. Quare ipsi sibi Monachorum moribus fata canunt. Et accedit nunc aliud signum, quod pastores sunt, interficiendorum bonorum virorum. Has credes haud dubie breui vlciscetur. Neq; vero accusamus omnes, quædam enim passim aliquos viros bonos in Monasterijs esse, qui communis cultibus moderate sentiunt, nec probant sæuitiam, quæ ercent hypocriæ apud ipsos. Sæpe de genere doctrinæ tantum, quod nunc defendunt architecti Confutationis, non vota seruanda sint, Sentimus enim licita vota seruari debere, vtum cultus illi mereantur remissionem peccatorum & iustitiam, Vtrum sint satisfactiones pro peccatis, Vtrum sint peccata

Vtrum sint obseruatio præceptorum & consiliorum, Vtrum
 perfectio Euangelica, Vtrum habeant merita supererogationis,
 Vtrum merita illa applicata alijs saluent eos, Vtrum sint licita vota
 his opinionibus facta, Vtrum licita sint vota, quæ prætextu religio-
 nis tantum ventris & otij causa suscepta sunt, Vtrum vere sint vota,
 quæ sunt extorta aut iniuris, aut his, qui per ætatem nondum iudica-
 re poterant de genere vitæ, quos parentes aut amici intruserunt in
 monasteria, vt de publico alerentur, sine patrimonij priuati iactura,
 Vtrum licita sint vota, quæ palam vergunt ad malum exitum, vel quia
 propter imbecillitatem non seruantur, vel quia hi qui sunt in illis so-
 liditij, coguntur abusus Misarum, impios cultus sanctorum, consi-
 lia sciendi in bonos viros, approbare & adiuuare. De his quaestio-
 nibus disputamus. Et cum nos in Confessione pleraq; diximus de
 eiusmodi votis, quæ etiam Canones Pontificum improbant: tamen
 aduersarij iubent omnia, quæ produximus, rejicere, His enim verbis
 vsi sunt, Ac operæ precium est audire, quo modo cauillentur nostras
 rationes, & quid afferant ad muniendam suam causam. Ideo breui-
 ter percurramus pauca quædam argumenta nostra, & diluamus in his
 obiter cauillationes aduersariorum. Cum autem hæc tota causa di-
 ligenter & copiose à Luthero tractata sit, in libro qui titulum fecit,
 De votis Monasticis, volumus hic librum illum pro repetito habere.

PRIMUM hoc certissimum est, non esse licitum votum, quo
 sentit is qui vouet, se mereri remissionem peccatorum coram Deo,
 aut satisfacere pro peccatis coram Deo. Nam hæc opinio est mani-
 festa contumelia Euangelij, quod docet nobis gratis donari remissio-
 nem peccatorum propter Christum, vt supra copiose dictum est. Recte
 igitur citauimus Pauli locum ad Galatas, Euacuati estis à Christo,
 qui in lege iustificamini, à gratia excidistis. Qui quærunt remissio-
 nem peccatorum, non fide in Christum, sed operibus Monasticis, de-
 trahunt de honore Christi, & iterum crucifigunt Christum. Audi-
 re autem, audite, quomodo hic elabatur architecti Confutationis.
 Pauli locum tantum de lege Moyfi exponunt, & addunt Monachos
 conari propter Christum obseruare, & conari propius secundum
 Euangelium viuere, vt mereantur vitam æternam. Et addunt horri-
 bilem epilogum, his verbis: Quare impia sunt, quæ hic contra mo-
 nasticam allegantur. O Christe, quam diu feres has contumelias?
 quibus Euangelium tuum afficiunt hostes nostri. Diximus in Con-
 fessione, remissionem peccatorum gratis accipi, propter Christum
 per fidem. Si hæc non est ipsa Euangelij vox, si non est sententia
 Patris æterni, quam tu qui es in sinu Patris, reuelasti mundo, iure
 patimur. Sed tua mors testis est, tua resurrectio testis est, Spiritus
 sanctus testis est, tota Ecclesia tua testis est, vere hanc esse Euangelij
 sententi-

Q

sententiam, quod consequamur remissionem peccatorum, non propter merita, sed propter te, per fidem. Paulus cum negat honorem lege Moyfi mereri remissionem peccatorum, multo magis detrahenda hanc laudem traditionibus humanis, idque aperte ad Colossenses testatur. Si lex Moyfi, quae erat diuinitus reuelata, non merebatur remissionem peccatorum, quanto minus istae factae obseruationes abhorrentes à ciuili consuetudine vitae, merentur remissionem peccatorum. Aduersarij fingunt Paulum abolere legem Moyfi, & Christum ita succedere, ut non gratis donet remissionem peccatorum sed propter opera aliarum legum, si quae nunc excogitentur. Impia & fanatica imaginatione obrunt beneficium Christi. Deinde fingunt inter hos, qui obseruant illam legem Christi, Monachos propius obseruare quam alios propter hypocrisis paupertatis, obedientiae, & castitatis, cum quidem omnia sint plena simulatione. Paupertatem iactant in summa copia rerum omnium, Obedientiam iactant, cum nullum genus hominum libertatem habeat maiorem, quam Monachi. De celibatu non libet dicere, qui quam potest sit in plerisque qui student continere, Gerson indicat. Et quomodo quae continere studet? Scilicet hac simulatione propius secum Evangelium viuunt Monachi. Christus non ita succedit Moyfi, ut propter nostra opera remittat peccata, sed ut sua merita, suam propitiationem opponat irae Dei pro nobis, ut gratis nobis ignoscatur. Quod vero praeter Christi propitiationem propria merita opponit irae Dei, & propter propria merita consequi remissionem peccatorum conatur, siue asserat opera legis Mosaicae, siue Decalogi, siue Regulae Benedicti, siue Regulae Augustini, siue aliarum Regularum, is abiecit promissionem Christi, abiecit Christum, & excidit gratia. Haec est Pauli sententia. Vide autem Carole Caesar Imperator clementer me, videte Principes, videte omnes ordines, quanta sit impotentia aduersariorum, cum Pauli locum in hanc sententiam citauerint, ipsi asseripserunt: Impia sunt, quae hic contra Monasticam allegantur. Quid est autem certius, quam quod remissionem peccatorum consequuntur homines, fide, propter Christum? Et hanc sententiam adducunt isti nebulones impiam vocare. Nihil dubitamus, quin si denunti fuissetis de hoc loco, eximi è Confutatione tantam blasphemiam curassetis. Cum autem supra copiose ostensum sit, impiam opinionem esse, quod propter opera nostra consequamur remissionem peccatorum, breuiores in hoc loco erimus. Facile enim inde praesertim lector ratiocinari poterit, quod non mereamur remissionem peccatorum per opera Monastica. Itaque & illa blasphemia nullo modo defendenda est, quae apud Thomam legitur, professionem Monasticam rem esse baptismum. Furor est, humanam traditionem, quae neque

atum Dei, neq; promissionem habet, æquare ordinationi Christi, quæ habet & mandatum & promissionem Dei, quæ continet pactum gratiæ & vitæ æternæ.

SECVNDO. Obedientia, paupertas & cœlibatus, si tamen non sit impurus, exercitia sunt & δὲ ἰαφoγα. Ideoq; sancti vti eis sine impietate possunt, sicut vti sunt Bernardus, Franciscus, & alij sancti viri. Et hi vti sunt propter vtilitatem corporalem, vt expeditiones essent ad docendum, & ad alia pia officia, non quod opera ipsa per se sint cultus, qui iustificent, aut mereantur vitam æternam. Deniq; sunt ex illo genere, de quo Paulus ait: Corporalis exercitatio parumper vtilis est. Et credibile est, alicubi nunc quoq; esse bonos viros in Monasterijs, qui seruiunt ministerio verbi, qui illis observationibus sine impijs opinionibus vtuntur. At sentire, quod illæ observationes sint cultus, propter quos coram Deo iusti reputentur, & per quos mereantur vitam æternam, hoc pugnat cum Euangelio de iusticia fidei, quod docet, quod propter Christum donetur nobis iusticia & vita æterna. Pugnat & cum dicto Christi: Frustra colunt me mandatis hominum. Pugnat & cum hac sententia: Omne quod non est ex fide, peccatum est. Quomodo autem possunt affirmare, quod sint cultus quos Deus approbet, tanquam iusticiam coram ipso, cum nullum habeant testimonium verbi Dei? SED videte impudentiam aduersariorum. Non solum docent, quod observationes illæ sint cultus iustificantes, sed addunt perfectiores esse cultus, hoc est, magis merentes remissionem peccatorum & iustificationem, quam sint alia vitæ genera. Et hic concurrunt multæ falsæ ac perniciosæ opiniones, fingunt se seruare præcepta & consilia. Postea homines liberales, cum somnient se habere merita supererogationis, vendunt hæc alijs. Hæc omnia plena sunt Pharisæicæ vanitatis. Extrema enim impietas est sentire, quod Decalogo ita satisfaciant, vt supersint merita. Cum hæc præcepta omnes sanctos accuset, Diligat Dominum Deum tuum ex toto corde. Item, Non concupiscit. Propheta ait: Omnis homo mendax, id est, non recte de Deo sentiens, non satis timens, non satis credens Deo, quare falso gloriantur Monachi in obseruatione Monasticæ vitæ præceptis satisfieri, ac plusquam præcepta fieri. DEINDE falsum & hoc est, quod obseruationes Monasticæ sint opera consiliorum Euangelij. Nam Euangelium non consulit discrimina vestitus, ciborum, abdicationem rerum propriarum. Hæc sunt traditiones humanæ, de quibus omnibus dictum est. Esca non commendat Deo. Quare neq; cultus iustificantes sunt, neq; perfectio, imo cum his titulis suauiter proponuntur, sunt meræ doctrinæ dzmoniorum. Virginitas venditur, sed his qui donum habent, vt supra dictum est. Error est

Q 2 autem

autem perniciosissimus sentire, quod perfectio Evangelica sit in traditionibus humanis. Nam ita etiam Mahometitarum monachogitariari possent, se habere perfectionem Evangelicam. Neque est in observatione aliorum, quæ dicuntur *ad'ia' q' q' q'*, sed quia regnum Dei est iusticia & vita in cordibus, ideo perfectio est, crescere timorem Dei, fiduciam misericordiae promissæ in Christo, & curam obediendi vocationi, sicut & Paulus describit perfectionem, Transformatur à claritate in claritatem, tanquam à Domini Spiritu. Non autem alium subinde cucullum accipimus, aut alios calceos, aut alia ciaglia. Miserabile est in Ecclesia tales Pharisæicas, imo Mahometanas voces legi atque audiri, videlicet, perfectionem Evangelij, regni Christi, quod est vita æterna, in his stultis observationibus vestium & militum nugarum collocari.

N V N C audite Areopagitas vestros, quam indignam sententiam posuerint in Confutatione. Sicut aiunt, **S** A C R I S L I T E R I S E X P R E S S V M est, monasticam vitam, debita observatione custoditam, quam per gratiam Dei, quibus monastici custodire possunt, mereri vitam æternam, & quidem multo auctiorem Christus eis promisit, qui reliquerint domos & fratres, &c. Hæc sunt verba aduersariorum, in quibus hoc primum impudentissime dicitur, quod sacris literis expressum sit, vitam monasticam mereri vitam æternam. Vbi enim loquuntur sacrae literæ de monastica? Sic agunt causam aduersarij, sic citant scripturas nihil homines, cum nemo nesciat monasticam recens excogitatum esse, nec tamen allegant autoritatem scripturæ, & quidem dicunt, hoc futurum decretum expressum esse in scripturis. Præterea contumelia afficiunt Christum, cum dicunt homines per monasticam mereri vitam æternam. Deus ne suæ quidem legi hunc honorem tribuit, quod meretur vitam æternam, sicut clare dicit apud Ezechielem cap. 40. Ego dedi eis præcepta non bona, & iudicia in quibus non viuent. Primum hoc certum est, quod vita monastica non meretur remissionem peccatorum, sed hanc fide gratis accipimus, vt supra dictum est. Deinde propter Christum, per misericordiam donatur vita æterna, his qui fide accipiunt remissionem, nec opponunt merita sua iudicio Dei, sicut & Bernardus grauissimè dicit: Necessè est primo omnium credere, quod remissionem peccatorum habere non possis, nisi per indulgentiam Dei. Deinde quod nihil prorsus habere queas operis boni, nisi & hoc dederit ipse. Postremo, quod æternam vitam nullis operibus promereri, nisi gratis detur & illa. Cætera quæ in exordium sententiam sequuntur, supra recitauimus. Addit autè in fine Bernardus: Nemo se seducat, quia si bene cogitare voluerit, inueniet peccatulum in corde suo, quod nec cum decem millibus possit occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se. Cum autem nec diuinæ legis operibus

mereamur remissionem peccatorum aut vitam æternam, sed necesse
 fit querere misericordiam promissam in Christo, multo minus obser-
 uationibus monasticis, cum sint meræ traditiones humanæ, tribuen-
 das est hic honor, quod mereantur remissionem peccatorum aut vi-
 tam æternam. Ita simpliciter obruunt Euangelium de gratuita re-
 missionem peccatorum, & de apprehendenda misericordia promissa in
 Christo, qui docent monasticam vitam mereri remissionem peccato-
 rum, aut vitam æternam, & fiduciam debitam Christo transferunt in
 illas stultas observationes. Pro Christo colunt suos cucullos, suas
 sordes. Cum autem & ipsi egeant misericordia, impie faciunt, quod
 fingunt merita supererogationis, eaq; alijs vendunt. Breuius de his
 rebus dicimus, quia ex his, quæ supra de iustificatione, de poeniten-
 tia, de traditionibus humanis diximus, satis constat vota monastica
 non esse precium, propter quod detur remissio peccatorum & vita
 æterna. Et cum Christus vocet traditiones cultus inutiles, nullo
 modo sunt perfectio Evangelica.

V E R V M aduersarij videri
 volunt astute moderari vulgarem persuasionem de perfectione. Ne-
 gant monasticam vitam perfectionem esse, sed dicunt statum esse ac-
 quirendæ perfectionis. Belle dictum est, & meminimus, hanc cor-
 rectionem extare apud Gersonem. Apparet enim prudentes viros of-
 fensas immodicis illis encomijs vitæ monasticæ, cum nõ auferent in
 totū detrudere ei laudem perfectionis, addidisse hanc *ἐπαυξηθωσιν*,
 quod sit status acquirendæ perfectionis. Hoc si sequimur, nihilo ma-
 gis erit monastica status perfectionis, quam vita agricolæ aut fabri.
 Nam hi quoq; sunt status acquirendæ perfectionis. Omnes enim ho-
 mines, in quacunq; vocatione perfectionem expetere debent, hoc est,
 crescere in timore Dei, in fide, in dilectione proximi, & similibus
 virtutibus spiritualibus. Extant in historijs Eremitarum exempla An-
 tonij & aliorum, quæ exæquant genera vitæ. Scribitur Antonio pre-
 senti, vt Deus sibi ostenderet quantum in hoc vitæ genere proficeret,
 quendam in vrbe Alexandria sutorem monstratum esse per somnium,
 cui compararetur. Postridie Antonius veniens in vrbe, accedit ad su-
 torem, exploraturus illius exercitia & dona, collocutus cum homi-
 ne, nihil audit, nisi mane cum pro vniuersa ciuitate paucis verbis
 orare, deinde arti suæ operam dare. Hic intellexit Antonius, non
 esse iustificationem tribuendam illi vitæ generi, quod susceperat.

S E D aduersarij, etsi nunc moderantur laudes de perfectione,
 tamen aliter re ipsa sentiunt. Vendunt enim merita, & applicant
 pro alijs hoc prætextu, quod obseruent præcepta & consilia, quæ
 re ipsa sentiunt sibi superesse merita. Quid est autem arrogare sibi
 perfectionem, si hoc non est? Deinde in ipsa Confutatione positum
 est, quod monastici contendant propius secundum Euangelium viue-
 re.

Q. 3. re.

re. Tribuit igitur perfectionem traditionibus humanis, si ideo propius secundum Euangelium viuunt monachi, quia non habent proprium, quia sunt caelibes, quia obediunt regulæ in vestitu, edibus, & similibus nugis. **I T E M,** Confutatio dicit, Monachos mercedem æternam auctiorem, & allegant scripturam: Qui reliquerit domum, &c. scilicet hic quoque perfectionem arrogat factitijs religionibus. Sed hic locus scripturæ nihil facit ad vitam monasticam. Hic enim hoc vult Christus, quod deserere parentes, coniugem, fratrem sit opus ideo faciendum, quia mereatur remissionem peccatorum vitam æternam. Imo maledicta est illa desertio. Fit enim cum contumelia Christi, si quis ideo deserat parentes aut coniugem, ut hoc ipse opere mereatur remissionem peccatorum & vitam æternam. Duplex autem desertio est, quædam fit sine vocatione, sine mandato Dei, hanc non probat Christus. Nam opera à nobis electa, sunt inuiti cultus. Clarius autem hinc apparet, Christum non probare hanc legem, quia loquitur de deserenda vxore & liberis. Scimus autem, quod mandatum Dei prohibet deserere vxorem & liberos. Alia desertio est, quæ fit mandato Dei, videlicet, cum cogit nos potestas aut tyrannis cedere, aut negare Euangelium. Hic habemus mandatum, ut potius sustineamus iniuriam, potius eripi nobis patiamur, non solum facultates, coniugem, liberos, sed vitam quoque. Hanc desertionem probat Christus, ideoque addit, propter Euangelium, ut significet se de his loqui, non qui faciunt iniuriam vxori & liberis, sed qui propter confessionem Euangelij sustinent iniuriam. Corpus nostrum etiam deserere debemus propter Euangelium. Hic ridiculum fuerit sentire, quod cultus Dei sit, seipsum occidere, & relinquere corpus sine mandato Dei. Ita ridiculum est sentire quod cultus Dei sit, deserere possessiones, amicos, coniugem, liberos, sine mandato Dei. Constat igitur male detorqueri dictum Christi ad vitam monasticam. Nisi fortassis hoc quadrat, quod centuplum in hac vita recipiant. Plurimi enim fiunt monachi, non propter Euangelium, sed propter culinam & otium, qui pro exiguis patrimonijs inueniunt amplissimas opes. Sed ut tora res monastica, simulationis plena est, ita falso prætextu rationia scripturæ citant, ut dupliciter peccent, hoc est, ut fallant homines, & fallant prætextu nominis diuini.

C I T A T V R & alius locus de perfectione: Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperibus & veni, & sequere me. Hic locus exercuit multos, qui sinxerunt perfectionem esse possessiones ac dominia verum abijcere. Sinamus Philosophos Aristippum prædicare, qui naufragum auri pondus abiecit in mare. Talia exempla nihil pertinent ad Christianam perfectionem. Rerum diuisio, dominia & possessiones sunt ordinationes ciuiles, approbatæ verbo Dei, in præcepto: Non

factum facies. Desertio facultatum non habet mandatum, aut consilium in scripturis. Nam Evangelica paupertas non est desertio rerū, sed non esse avarum, non confidere opibus, sicut David pauper erat in ditissimo regno. Quare cum desertio facultatum sit mere traditio humana, est inutilis cultus. Et immodica sunt illa encomia in extraneis, quæ ait, abdicationem proprietatis omnium rerum propter Deum meritoriam, & sanctam, & viam perfectionis esse. Et periculosissimum est rem pugnantem cum civili consuetudine, talibus immoderatis laudibus efferre. At Christus hic perfectionem vocat. Imo, iniuriam faciunt textui, qui truncatum allegant. Perfectio est in hoc, quod addit Christus, sequere me. Exemplum obedientiæ in vocatione propositum est, Et quia vocationes dissimiles sunt, ita hæc vocatio non est omnium, sed proprie ad illam personam, cum qua ibi loquitur Christus, pertinet, sicut vocatio David ad regnum, Abraham ad mactandum filium, non sunt nobis imitandæ, Vocationes sunt personales, sicut negotia ipsa variant temporibus & personis, sed exemplum obedientiæ est generale. Perfectio erat futura illi iuveni, si huic vocationi credidisset & obediisset. Ita perfectio nobis est, obediere vnumquemque vera fide suæ vocationi.

TER TIO. In votis monasticis promittitur castitas. Supra autem diximus de coniugio Sacerdotum, non posse votis aut legibus tolli ius naturæ in hominibus. Et quia non omnes habent donum continentis, multi propter imbecillitatem infeliciter continent. Neque vero illa vota, aut illæ leges possunt abolere mandatum Spiritus sancti. Propter fornicationem vnusquisque habeat uxorem suam. Quare hoc votum non est licitum in his, qui non habent donum continentis, sed propter imbecillitatem contaminantur. De hoc toto loco satis supra dictum est, in quo profecto mirum est, cum versentur ob oculos pericula & scandala, tamen aduersarios defendere suas traditiones contra manifestum Dei præceptum. Nec commouet eos vox Christi, qui obiurgat Phariseos, qui traditiones contra mandatum Dei fecerant.

QUARTO. Liberant hos qui viuunt in monasterijs impij cultus, quales sunt prophanatio Missæ ad quæstum collatæ pro mortuis, cultus sanctorum, in quibus duplex vitium est, & quod sancti in locum Christi surrogantur, & impie coluntur, sicut sinxerunt Dominicali rosarium B. Virginis, quod est mera βαρβαρολογία, non minus stulta, quam impia, vanissimam fiduciam alens. Deinde hæc ipsæ impietates tantum conferuntur ad quæstum. Item Evangelium de gratuita remissione peccatorum propter Christum, de iusticia fidei, de vera penitentia, de operibus, quæ habent mandatum Dei, neque audiunt, neque docent. Sed versantur aut in Philosophicis

disputationibus, aut in traditionibus ceremoniarum, quæ obstant Christo. Non hic dicemus de illo toto cultu ceremoniarum, de lectionibus, cantu, & similibus rebus, quæ poterant tolerari, si haberentur pro exercitijs, sicut lectiones in scholis, quarum finis est docere audientes, & inter docendum aliquos commovere ad timorem & fidem. Sed nunc fingunt has ceremonias esse cultus Dei, qui meretur remissionem peccatorum ipsi & alijs. Ideo enim augeantur has ceremonias. Quod si susciperent ad docendos, & adhortandos auditores breves & accuratæ lectiones plus prodesse, quam illæ insensibilis & ἀπίστολογία. Ita tota vita monastica plena est hypocrisis & falsis opinionibus.

Ad hæc omnia accedit & hoc periculum, quod qui sunt in collegijs, coguntur assentiri persequentibus veritatem. Multæ igitur graves & magnæ rationes sunt, quæ liberant bonos viros ab hoc genere.

POSTREMO multos liberant ipsi Canones, qui aut illis artibus Monachorum, sine iudicio voverunt, aut coacti ab amicis voverunt. Talia vota ne Canones quidem pronuntiant esse vota. Eadem omnibus apparet, plurimas esse causas, quæ docent vota monachorum qualia hæcenus facta sunt, non esse vota, quare tuto deseri potest hæc genus plenum hypocrisis & falsarum opinionum.

Hic obijciunt ex lege Nazaræos. Sed hi non susceperunt sua cum his opinionibus, quas hæcenus diximus nos reprehendere in votis monachorum. Nazaræorum ritus erat exercitium, aut protestatio fidei coram hominibus, non merebatur remissionem peccatorum coram Deo, non iustificabat coram Deo. Deinde sicut in circumcisio aut mactatio victimarum non esset cultus: ita nec ritus Nazaræorum nunc debet proponi tanquam cultus, sed debet iudicari simpliciter ἀδιάφορον. Non igitur recte confertur monachis sine verbo Dei excogitatus ut sit cultus, qui mereatur remissionem peccatorum & iustificationem, cum ritu Nazaræorum, qui habebat verbum Dei, nec traditus erat in hoc, ut mereretur remissionem peccatorum, sed ut esset exercitium externum, sicut aliæ ceremonie legis. Idem de alijs votis in lege traditis dici potest.

ALLEGANTUR & Rechabites, qui nec possessiones habebant vllas, nec vinum bibebant, ut scribit Ieremias cap. 35. Scilicet pulcre quadrat exemplum Rechabitarum ad monachos nostros, quorum monasteria superant palatia regum, qui lautissime vivunt. Rechabites in illa omnium rerum penuria, tamen erant coniugati. Nostri monachi cum affluant omnibus delicijs, profitentur celibatam.

CETERUM exempla iuxta regulam, hoc est, iuxta scripturam

noti & claras, non contra regulam seu contra scripturas interpretari conuenit. Certissimum est autem, obseruationes nostras non mereri remissionem peccatorum aut iustificationem. Quare cum iudicatur Rechabitarum, necesse est eos morem suum non ideo seruasse, quod sentirent se per eum mereri remissionem peccatorum, aut opus suum cultum esse iustificantiem, aut propter quem consequerentur vitam æternam, non per misericordiam Dei, propter semen promissionis. Sed quia habuerunt mandatum parentum, laudatur obedientia, de qua extat præceptum Dei: Honora patrem & matrem.

DEINDE, mos habebat finem proprium, quia peregrini erant, non Israëlita, apparet patrem voluisse eos certis notis discernere a suis popularibus, ne relaberentur ad impietatem popularium. Volerat his notis eos admonere doctrinæ fidei & immortalitatis. Talis finis est licitus. At fines monasticæ longe alij traduntur. Fingunt opera monasticæ cultus esse, si agunt ea mereri remissionem peccatorum ac iustificationem. Est igitur dissimile monasticæ exemplum Rechabitarum, ut omittamus hic alia incommoda, quæ hærent in præsentis monasticæ.

CITANT & ex priore ad Timotheum capite quinto de viduis, quæ seruientes Ecclesiæ alebantur de publico, ubi ait: Nubere volunt, habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt. Primum hic fingamus Apostolum de votis loqui, tamen hic locus non patrocinabitur monasticis votis, quæ sunt de impijs cultibus, & hoc opinione, ut mereantur remissionem peccatorum, & iustificationem. Paulus enim tota voce damnat omnes cultus, omnes leges, omnia opera, si ita obseruentur, ut mereantur remissionem peccatorum, aut ut propter ea consequamur vitam æternam, non propter Caritatem per misericordiam. Ideo necesse est vota viduarum, si qua fuerint, dissimilia fuisse votis monasticis.

PRÆTEREA si non desinant aduersarij detorquere locum ad vota, detorquendum erit eodem hoc quoque, quod verat eligi viduam minorem annis sexaginta. Ita vota ante eam ætatem facta erunt irrita. Sed nondum norat Ecclesia hæc vota. Itaque damnat Paulus viduas, non quia nubunt: iubet enim habere iuniores, sed quia publico sumtu aliter lasciuiebant, ideoque fidem abijciebant. Hoc vocat primam fidem, scilicet, non voti monastici, sed Christianismi. Et hoc secundo fidem accipit in eodem cap. Si quis proprios, & maxime domesticos non curat, fidem abnegauit. Aliiter enim de fide loquitur quam sophistæ. Non tribuit fidem his, qui habent peccatum mortale. Ideo dicit hos abijcere fidem, qui non curant proprios. Et ad eundem modum dicit, mulierculas petulantes fidem abijcere. PER-

STRARIUMVS aliquot nostras rationes, & obiter diluimus ea, quæ

Q s aduer

aduersarij obijciunt. Et hæc collegimus, non solum propter aduersarios, sed multo magis propter pijs mentes, vt habeant in conspectu causas, quare improbare debeant hypocrisin, & fictos cultus Mosaicos, quos quidem totos hæc vna vox Christi abrogat, cum ab ipsa strâ colunt se mandatis hominum. Quare vota ipsa, & obseruantes ciborum, lectionum, cantuum, vestitus, calceorum, cingulorum inutiles cultus sunt coram Deo. Et certo sciant omnes pijs mentes simpliciter Pharisaicam & damnaram opinionem esse, quod obseruationes mereantur remissionem peccatorum, quod propter iusti reputemur, quod propter eas consequamur vitam æternam, qui in his vitæ generibus vixerunt, abiecta fiducia talium obseruationum, didicisse, quod remissionem peccatorum propter Christum gratis haberent, quod propter Christum per misericordiam contumuri essent vitam æternam, non propter illos cultus, quod Dominus approbet cultus suo verbo institutos, qui valeant in fide.

DE POTESTATE ECCLESIASTICA.

VEHEMENTER hic vociferantur aduersarij de priuilegijs immunitatis Ecclesiastici status, Et addunt Epilogum. Inimici omnia, quæ in presenti articulo contra immunitatem Ecclesiarum Sacerdotum inferuntur. Hæc est mera calumnia, Nos enim de alijs in hoc articulo disputauimus. Cæterum sæpe testati sumus, quod politicas ordinationes, & donationes Principum, & priuilegia reprehendere. Sed vtinam vicissim audirent aduersarij querelas Ecclesiarum & piarum mentium. Dignitates & opes suas fortissimè defendunt aduersarij, interim statum Ecclesiarum negligunt, non curant, ut doceri Ecclesias, & Sacramenta rite tractari. Ad Sacerdotum mittunt quoslibet sine discrimine, Postea imponunt onera inuicibilis, quasi delectentur exitio aliorum, suas traditiones longe ratiùs seruari postulant, quam Euangelium. Nunc in grauissimis difficultatibus controversijs, de quibus populus misere cupit doceri, habeat aliquid certi quod sequatur, non expediunt mentes, quod bitatio acerbissime cruciat, tantum conclamant ad arma. Vt in rebus manifestis decreta sanguine scripta proponunt, quæ videntur horrenda supplicia hominibus, nisi manifeste contra mandata Dei faciant. Hic vicissim oportebat nos videre lacrymas multorum, & audire miserabiles quærelas multorum bonorum hominum, hæc haud dubie respicit & exaudit Deus, cui aliquando rationem rationis vestræ reddiduri estis.